

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
“ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

Факультет “Автомобільні дороги”
Кафедра “Суспільні науки”

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету

_____ В.В.Пархоменко
“ ____ ” _____ 2014 р.

Рекомендовано

навчально-методичною комісією спеціальності

«Автомобільні дороги»,
протокол засідання від № _____
“ ____ ” _____ 2014 р.

Голова комісії

к.т.н., доц. _____ Л.М.Морозова

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни циклу природно-наукові та загальноекономічні дисципліни ПЗ
«Основи економічних знань»

спеціальність 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване
природокористування»

Курс – 2, семестр – 3

Рекомендовано кафедрою “Суспільні науки”,
протокол № _____ від “ ____ ” _____ 2014 р.

Зав.кафедрою

к.е.н., доц.

К.С. Глушко

Програму склала

к.е.н., доц.

“ ____ ” _____ 2014 р.

К.С. Глушко

Горлівка 2014 р.

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни “Основи економічної теорії”

Вніс зміни до програми

“ ” 20 __ р.

Рекомендована кафедрою “Суспільні науки”,
протокол засідання № “ ” 20 __ р.,
Зав. кафедрою

О.В.Чубучна

Затверджена навчально-методичною комісією
спеціальності «Автомобільні дороги»,
протокол засідання № від “ ”
20 __ р.,

Голова комісії

Л.М.Морозова

Затверджена навчально-методичною комісією
факультету «Автомобільні дороги», протокол
засідання № від “ ” 20 __
р.,

Голова комісії

В.В.Прахоменко

Рекомендована кафедрою “Суспільні науки”,
протокол засідання № “ ” 20 __ р.,
Зав. кафедрою

О.В.Чубучна

Затверджена навчально-методичною комісією
спеціальності «Автомобільні дороги»,
протокол засідання № від “ ”
20 __ р.,

Голова комісії

Л.М.Морозова

Затверджена навчально-методичною комісією
факультету «Автомобільні дороги», протокол
засідання № від “ ” 20 __
р.,

Голова комісії

В.В.Прахоменко

Вніс зміни до програми

“ ” 20 __ р.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1 Загальні положення

Робоча програма і плани розроблені у відповідності з наказом МОН від 19.06.02 №11/9-307 «Про завершення розробки галузевих стандартів вищої освіти». Та відповідно приказу МОН від 20.10.2004 №812 «Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу» та наказу АДІ ДВНЗ «Дон НТУ» № 31 від 29.05.08р.

Робоча програма складена згідно з типовою програмою дисципліни «Основи економічних знань» спеціальності 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

«Основи економічних знань» це одна із профільюючих дисциплін, яку вивчають студенти спеціальності 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

В умовах ринкової економіки до випускника вищого навчального закладу висуваються підвищені вимоги. Сучасне виробництво вимагає від молодого спеціаліста самостійності, вміння швидко приймати рішення, не лякатися особистої відповідальності, творчо підходити до розв'язання виробничих завдань. Засвоїти данні задачі допоможить вивчення дисципліни «Основи економічних знань».

Дисципліна складається з таких розділів:

1. Загальні засади економічного розвитку;
2. Загальні основи ринку;
3. Економічне зростання і соціально-економічний прогрес;
4. Формування і розвиток світового господарства.

1.2 Мета викладання дисципліни

Метою викладання дисципліни «Основи економічних знань» є набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань, формування у них нового економічного мислення, адекватного ринковим відносинам; формування навичок аналізу реальних економічних процесів і приймання обґрунтованих рішень з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

1.3 Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни

Основними задачами вивчення дисципліни є:

- а) засвоєння економічної теорії як науки;
- б) вивчення загальних основ економічної теорії: товарне виробництво й ринок, підприємництво й ринок, підприємництво у ринковій економіці;
- в) формування і розвиток світового господарства, місце в ньому України.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати:

- а) сутність економічних явищ та процесів;
- б) економічний зміст відносин власності, розподілу, обміну й споживання матеріальних і духовних благ у суспільстві, суперечностей господарського розвитку, економічних потреб та інтересів;
- в) механізм дії і використання економічних законів на макро- і мікрорівнях;
- г) зміст основних понять, категорій законів ринкової економіки;

д) механізм становлення різних форм господарювання, маркетингу і менеджменту, розвитку комерційних структур, особливостей розподілу отримуваних ними доходів, системи оподаткування.

- вміти:

- а) дати наукове тлумачення особливостей формування й розвитку товарно-грошових відносин в умовах сучасної ринкової трансформації економіки України;
- б) орієнтуватися у глобальних проблемах економічного розвитку світогосподарських зв'язків, інтеграції України в систему міжнародного поділу праці;
- в) здійснювати ґрунтовний аналіз соціальної спрямованості і господарської діяльності й економічного становища населення в окремих країнах;
- г) приймати практичні рішення щодо оптимального застосування своїх професійних обов'язків.

1.4 Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни

Курс «Основи економічних знань» є базою для наступних дисциплін:

- курс «Макроекономіка»;
- курс «Мікроекономіка».

1.5 Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

«Основи економічних знань» відноситься до циклу природно-наукові та загальноекономічні дисципліни вищого навчального закладу і є теоретично-світоглядною та методологічною базою при підготовці бакалаврів за спеціальністю 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Основи економічних знань» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Основи економічних знань»

Види навчальних занять	Всього		Семестр
	годин	кредитів ECTS	2
Загальний обсяг дисципліни	72	2	72
1. Аудиторні заняття	34		34
з них:			
1.1. Лекції	17		17
1.2. Семінарські заняття	17		17
2. Самостійна робота	38		38
з них:			
2.1. Опрацювання лекційних занять.	8,5		8,5
2.2. Опрацювання семінарських занять.	8,5		8,5
2.3. Підготовка до модульного контролю.	7		7
2.4. Виконання індивідуальних домашніх завдань.	7		7
2.5. Самостійне опрацювання окремих розділів навчальної програми, які не викладаються на лекціях	7		7
3. Контрольні заходи (залік)			

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1 Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни «Основи економічних знань» наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Теми і зміст лекцій

Номер теми	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1.	<u>Економічна теорія як наука. предмет і метод дисципліни «Основи економічних знань».</u> Предмет науки «Основи економічних знань», її зміст, завдання та функції. Відмінність предмету «Основи економічних знань» від політекономії та економіксу. Місце економічної теорії в системі наук. Моделі організації економіки. Виникнення та етапи розвитку економічної науки. Методи економічної теорії: діалектичний, наукової абстракції, економіко-математичний та статистичний. Основні течії сучасної економічної думки.	1	0,5
2.	<u>Суспільне виробництво й система економічних законів.</u> Поняття виробництва. Матеріальне та нематеріальне виробництво, виробниче та невиробниче поле діяльності людей. Фази суспільного виробництва: виробництво, розподіл, обмін, споживання. Нематеріальне виробництво, виробниче та невиробниче поле діяльності людей. Фактори суспільного виробництва: робоча сила, засоби праці, предмети праці, наука, підприємництво, інформація. Економічні закони та категорії.	1	0,5
3.	<u>Економічні відносини власності</u> Власність у системі виробничих відносин. Економічний зміст власності, еволюція власності. Типи, види і форми власності. Основні тенденції у відносинах власності на сучасному етапі. Відносини власності в Україні. Роздержавлення і приватизація власності в Україні.	1	0,5
4	<u>Товарна форма організації виробництва. Гроші і грошовий обіг.</u> Форми суспільного виробництва: натуральне та товарне виробництво. Товар і його фактори: споживча вартість та вартість. Двоїстий характер праці, втіленої в товарі. Конкретна та абстрактна праця. Основна суперечність товарного виробництва. Розвиток товару і товарного виробництва в сучасних умовах, виникнення безпосередньо суспільного виробництва. Форми вартості: проста, розгорнута, загальна та грошова. Функції грошей: міра вартості, засіб обігу, засіб нагромадження, засіб платежу, світові гроші. Закони обігу грошей.	1	0,5

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
5.	<u>Ринок і ринкова система.</u> Ринок, його поняття, характерні ознаки. Суб'єкти і об'єкти ринку. Види ринків. Ринкові категорії та функції. Поняття, елементи і функції інфраструктури ринку. Фінансова система. Податкова і кредитна системи. Банки. Поняття і склад механізму ринку. Закон грошового обігу. Інфляція, її види та сутність. Стагфляція і дефляція. Інфляція і народний добробут. Закон вартості. Закон попиту та пропозиції. Зовнішнє регулювання ринкової економіки. Розмаїтість моделей ринкової організації господарства.	1	0,5
6.	<u>Конкуренція і монополія в ринковій економіці.</u> Суть конкуренції, її позитивні і негативні наслідки. Методи конкуренції та конкурентна стратегія. Генезис монополії та типи монополізації. Види та форми монополії, Олігополії. Позитивні і негативні явища в монополії. Антимонопольні заходи.	1	0,5
7.	<u>Підприємство та підприємницька діяльність.</u> Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Підприємництво: суть, суб'єкти і форми. Умови ,принципи, обмеження підприємництва. Перспективи підприємництва в Україні. Стратегія підприємництва. Проблема банкрутства підприємств.	1	0,5
8.	<u>Капітал і підприємства.</u> Процес первинного нагромадження капіталу. Загальна формула капіталу. Робоча сила як товар, властивості товару, „робоча сила”. Процес виробництва додаткової вартості. Постійний і змінний капітал. Соціально-економічний зміст капіталу. Норма і маса додаткової вартості. Вартість і витрати виробництва. Норма і маса прибутку. Фактори, що впливають на його підвищення. Альтернативні теорії прибутку.	1	0,5
9.	<u>Капітал підприємства. торгівельний капітал.</u> Кругообіг капіталу та його функціональні форми. Поняття й час обороту капіталу. Основний і оборотний капітал. Механізм відтворення основного капіталу. Оборотні засоби. Час і швидкість обороту капіталу. Витрати і доходи підприємства. Сутність торгівельного капіталу і торгівельний прибуток. Форми торгівельного підприємництва.	2	1
10.	<u>Позичковий та акціонерний капітал.</u> Позичковий капітал. Позичковий відсоток, ставка та норма проценту. Кредитна система. Природа акціонерних товариств та їх види. Акції, їх функції та види. Курс акції. Фіктивний капітал. Етапи створення акціонерних товариств. Установчі збори та органи управління акціонерних товариств.	1	0,5

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
11.	<u>Особливості підприємництва в аграрній сфері.</u> Аграрні відносини, їх зміст і місце в економічній системі. Проблема власності на землю. Специфіка обороту капіталу. Підприємництво в аграрному секторі. Природа земельної ренти. Оренда, її джерела. Диференціальна рента, її види та форми. Абсолютна й монополярна рента. Сутність ціни землі.	1	0,5
12.	<u>Національне виробництво. Відтворення та економічне зростання</u> Національне виробництво як об'єкт макроекономіки. Поняття системи національних рахунків. Поняття ВВП і методи його виміру, його інфлювання і дефлювання. Поняття валового внутрішнього продукту (ВВП). Проблеми реалізації суспільного продукту, види його відтворення. Темпи економічного зростання. Структура суспільного продукту.	1	0,5
13.	<u>Державне регулювання ринкової економіки.</u> Ефекти та дефекти ринкового регулювання. Необхідність державного регулювання економіки. Економічні функції держави та межі регулювання. Система державного регулювання економіки. Формування системи державного регулювання економіки України.	1	0,5
14.	<u>Національний дохід і його використання.</u> Сутність національного доходу та фактори його зростання. Поділ і перерозподіл НД. Фонд споживання. Доходи населення та заробітна плата. Суспільні фонди споживання. Соціальна інфраструктура в країнах Заходу. Види доходів та рівень життя. Сутність і форми нагромадження, його джерела і фактори. Діалектичний зв'язок між нагромадженням і споживанням. Норма нагромадження й ефективність капіталовкладень.	1	0,5
15.	<u>Світове господарство. Місце України у світовому господарстві</u> Об'єктивність формування світового господарства. Закономірності функціонування світового господарства. Форми економічних відносин. Україна і світове господарство. Напрями інтеграційних зв'язків. Механізм міжнародного співробітництва.	1	0,5
16.	<u>Економічні аспекти глобальних проблем.</u> Сутність глобальних проблем. Причини виникнення і загострення глобальних проблем. Шляхи розв'язання глобальних проблем.	1	0,5
Всього лекційних занять		17	8,5

3.2 Практичні заняття

Таблиця 3.2 – Теми і зміст семінарських занять

№ п/п	Назва теми та зміст практичних занять	Обсяг практичних занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1	Основи економічної теорії: предмет курсу, основні поняття та етапи становлення	1	0,5
2	Економічні відносини власності. Форми організації виробництва.	3	1,6
3	Ринок і ринкова система.	2	1
4	Підприємство та підприємницька діяльність.	2	0,9
5	Капітал.	2	1,1
6	Особливості підприємництва в аграрній сфері.	2	1,1
7	Результативність суспільного виробництва. Фінансова і банківська системи.	2	0,9
8	Світове господарство та місце України в світовому господарстві.	2	0,9
9	Економічні аспекти глобальних проблем.	1	0,5
Всього практичних занять		17	8,5

3.3 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійної проробки лекційного матеріалу при підготовці до семінарських і лекційних занять, опрацювання нормативної та періодичної літератури, рішення економічних задач після кожної теми (надані у методичних вказівках).

Мета виконання самостійної роботи - поглиблення, узагальнення і закріплення теоретичних знань і практичних умінь студентів з дисципліни «Основи економічних знань» шляхом вироблення вміння самостійної роботи з навчальною і фаховою літературою. Самостійну роботу студент може виконувати у бібліотеці, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

Підготовка до лекцій передбачає самостійне вивчення теоретичного навчального матеріалу з кожної теми, наданого в основній та додатковій літературі, конспекті лекцій. При цьому необхідно звернути увагу на необхідність чіткого засвоєння основних термінів та визначень, розуміння їх змістовної сутності, обов'язкового аналізу використання теоретичних положень для розв'язання наданих в навчальній літературі прикладів.

Підготовка до семінарських занять здійснюється шляхом ознайомлення з основними теоретичними положеннями до кожного семінарського заняття, нормативною документацією, методикою виконання розрахунків.

Вирішення економічних задач є найбільш поширеною формою самостійної роботи, найпростіший вид науково-дослідницького пошуку. Під час вирішення задач і виконання вправ студенти аналізують і узагальнюють факти економічної дійсності. Висновки, що зроблені студентами, мають ті переваги, що вони отримані самостійно. Це сприяє підвищенню інтелектуального рівня студентів, розширенню інформованості, залученню до наукової творчості, розвитку організаційних навичок тощо. При вивченні економічної теорії розглядається і аудиторна, і додаткова самостійна робота студентів для покращення рейтингу з дисципліни. Обсяг самостійної роботи наведено в табл.3.1, 3.2.

Самоперевірку засвоєння навчального матеріалу студент здійснює по контрольних запитаннях, що надані після кожної теми в літературі, та після кожного завдання на семінарські заняття в відповідних методичних вказівках. Якщо на деякі запитання студент не може надати відповіді, то необхідно повторити вивчення навчального матеріалу, або визначити вірну відповідь за допомогою викладача на консультації.

Контроль виконання самостійної роботи здійснюється викладачем даної дисципліни шляхом:

- а) проведення контрольних опитувань студентів на початку та наприкінці лекцій;
- б) перевірки ступеню готовності студентів під час виступу на семінарських заняттях та захисту рефератів;
- в) проведення поточного та підсумкового тестового контролю за результатами вивчення теоретичного і практичного навчального матеріалу.

4. ЗАСОБИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1 Види контролю

Основні контрольні заходи:

- вхідний (нульовий) контроль;
- поточний контроль;
- підсумковий (семестровий) контроль-іспит;

Вхідний (нульовий) контроль здійснюється на першому семінарському занятті у вигляді письмового опитування для перевірки економічного світогляду студентів, здобутих у попередніх навчальних закладах.

Поточний контроль здійснюється на лекційних заняттях у вигляді контрольного опитування і на семінарських заняттях шляхом перевірки засвоєння теоретичного матеріалу підготовленості студентів до конкретної теми семінарського заняття, виконання індивідуальних завдань, до захисту реферату.

Модульно-рейтинговий контроль здійснюється для студентів денної форми навчання у вигляді письмового опитування – на шістнадцятому тижні навчання.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді семестрового заліку.

Семестровий залік передбачає контроль засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу за семестр.

Студент допускається до семестрового контролю після одержання позитивного результату з контрольного опитування та виконання усіх індивідуальних робіт.

4.2 Критерії оцінки знань студентів

Результати складання іспиту оцінюються оцінками „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, рейтинговою (двадцятибальною) системою та буквами „А”, „В”, „С”, „D”, „Е”, „FX”, „F” :

• „відмінно”	- 17,00 ... 20,00	- „А”;
• „добре”	- 15,25 ... 16,99	- „В”;
• „добре”	- 13,50 ... 15,24	- „С”;
• „задовільно”	- 11,75 ... 13,49	- „D”;
• „задовільно”	- 10,00 ... 11,74	- „Е”;
• „незадовільно”	- 5,00 ... 9,99	- „FX”;
• „незадовільно”	- 0 ... 4,99	- „F”;

Оцінку „відмінно” (17,00...20,00 - „А”) заслуговує студент, який виявив всебічні та глибокі знання програмного матеріалу, який вміє самостійно застосувати теоретичний матеріал на практиці, правильно вирішувати економічні задачі, здатний проводити економічну дискусію, що стосується прогнозування економічного стану будь-якої країни, економічної політики, який використовує одержані знання при захисті індивідуального завдання.

Оцінку „добре” (15,25...16,99 - „В” та 13,50...15,24 - „С”) заслуговує студент, який виявив повне знання програмного матеріалу, який вміє самостійно застосувати теоретичний

матеріал на практиці, правильно вирішувати економічні задачі, за допомогою викладача здатний проводити економічну дискусію, що стосується прогнозування економічного стану будь-якої країни, економічної політики, який використовує одержані знання при захисті індивідуального завдання.

Оцінку „задовільно” (11,75... 13,49 - „D” та 10,00... 11,74 - „E”) заслуговує студент, який виявив знання програмного матеріалу, який вміє під керівництвом викладача застосувати теоретичний матеріал на практиці, правильно вирішувати економічні задачі, здатний проводити економічну дискусію, який слабо використовує одержані знання при захисті індивідуального завдання.

Оцінку „незадовільно” (0 ... 9,99 - „FX” та „F”) виставляють студенту, який проявляє пропуски в знаннях основних положень програмного матеріалу, не здатний вирішувати економічні задачі, проводити економічну дискусію, який практично не використовує одержані знання при захисті індивідуального завдання.

4.3 Перелік питань до вхідного(нульового) контролю

1. Предмет та складові частини економічної науки.
2. Поняття „потреби”. Види потреб.
3. Поняття „економічні блага”, їх види.
4. Які ресурси необхідні для процесу виробництва.
5. Що таке „альтернативна вартість”, „крива виробничих можливостей”?
6. Які типи економічних систем існують в суспільстві.
7. Що таке власність?
8. Надайте визначення «корисності». Закон спадної корисності.
9. Визначити поняття „ринок”.
10. Які види ринків ви знаєте?
11. Економічна сутність „грошей”.
12. Що показує „економічний кругообіг”?
13. Як діє закон попиту?
14. Як діє закон пропозиції?
15. Дайте визначення цінової еластичності. Як розраховується коефіцієнт цінової еластичності?
16. Що таке підприємство та підприємництво?
17. Визначте поняття „конкуренція”, „монополія”.
18. Що таке ринкова інфраструктура?
19. Потрібна держава для розвитку ринка?
20. Що таке доходи населення та які джерела їх надходження?
21. Для чого і як вимірюються доходи держави?
22. Сутність світового господарства.
23. Що таке валюта та валютний курс?
24. Як вирішуються в світі екологічні проблеми?
25. Що являє собою всесвітня організація ВТО? Яке значення для України мало вступ до цієї організації?

4.4 Перелік запитань та задач до контролю знань з вивченої дисципліни

1. Розкрийте зміст предмету «Основи економічних знань», її мету й функції.
2. Опишіть матеріальне виробництво – основу життя людського суспільства.
3. Опишіть продуктивні сили і виробничі відносини суспільного виробництва.
4. Розкрийте сутність поняття «власність», її основні риси, типи види та форми.

5. Розкрийте сутність поняття «роздержавлення» та «приватизація», її наслідки для українського суспільства.
6. Охарактеризуйте натуральне й товарне виробництво. Опишіть просте й капіталістичне товарне виробництво, їх спільні риси та відмінності.
7. Розкрийте сутність поняття «товар» і охарактеризуйте його властивості.
8. Розкрийте двоїстий характер праці, втіленої в товарі. Розкрийте сутність конкретної та абстрактної праці.
9. Проаналізуйте еволюцію товару в сучасних умовах.
10. Проаналізуйте еволюцію форм вартості.
11. Розкрийте економічну сутність грошей та опишіть їх основні функції. Розкрийте зміст і значення закону обігу грошей.
12. Охарактеризуйте основні причини виникнення і сутність інфляції. Які особливості інфляції в Україні.
13. Розкрийте сутність закону вартості, опишіть механізм його дії та функції.
14. Розкрийте сутність, структуру та функції господарського механізму.
15. Розкрийте сутність, структуру та функції ринку.
16. Розкрийте сутність поняття інфраструктури ринку, її значення для функціонування ринку.
17. Розкрийте причини виникнення монополістичних об'єднань. Охарактеризуйте види монополій.
18. Охарактеризуйте основні форми монополій, які наслідки монополізації економіки? Які тенденції сучасної монополізації економіки?
19. Розкрийте сутність конкуренції та монополії. Опишіть механізм монополістичного ціноутворення.
20. Розкрийте зміст антимонопольної діяльності держави.
21. Розкрийте сутність підприємств, які їх види Ви знаєте?
22. Визначте сутність підприємництва, його основні умови та принципи діяльності.
23. Розкрийте соціально-економічний зміст капіталу. Надайте визначення постійного та змінного капіталу.
24. Розкрийте сутність і структуру виробничих фондів. Опишіть їх кругообіг.
25. Охарактеризуйте структуру витрат виробництва й визначте шляхи їх зниження.
26. Розкрийте механізм утворення прибутку. Як визначається прибутковість підприємств?
27. Розкрийте сутність товару «робоча сила», опишіть її властивості. Що означає вартість і ціна робочої сили. Із яких елементів складається вартість робочого місця.
28. Розкрийте сутність заробітної плати, її форми і системи.
29. Розкрийте поняття номінальної та реальної заробітної плати. Які фактори впливають на розмір реальної заробітної плати.
30. Розкрийте сутність і мету управління підприємства. Основні форми і методи управління підприємства.
31. Розкрийте сутність і функції менеджменту.
32. Розкрийте сутність, функції та основні види маркетингу.
33. Розкрийте особливості розвитку сільського господарства.
34. Висвітліть еволюцію власності на землю в Україні.
35. Опишіть особливості обороту основного капіталу в сільському господарстві.
36. Розкрийте сутність понять «оренда землі» та «земельна рента». Розкрийте сутність понять «диференціальна земельна рента І», «диференціальна земельна рента ІІ».
37. Розкрийте сутність понять «монопольна земельна рента», «абсолютна земельна рента». Розкрийте сутність поняття «ціна землі». Наведіть формулу визначення ціни землі.
38. Розкрийте сутність і структуру агропромислового комплексу (АПК). Що таке агропромислова інтеграція?
39. Охарактеризуйте сутність агропромислової політики та аграрних реформ в Україні.

40. Розкрийте сутність і цілі національної економіки. Охарактеризуйте види структур національної економіки.
41. Охарактеризуйте макроекономічні пропорції, їх сутність і види.
42. Доведіть необхідність державного регулювання економіки. Які функції повинна виконувати держава? Які методи регулювання національної економіки використовує держава?
43. Розкрийте сутність понять: „сукупний суспільний продукт”, „національний дохід”, „національне багатство”.
44. Виявіть джерела національного доходу. Розкрити механізм розподілу та перерозподілу національного доходу.
45. Розкрийте механізм створення фонду споживання та нагромадження, на які цілі їх витрачають?
46. Визначте основні шляхи оптимізації фондів споживання і нагромадження.
47. Розкрийте сутність фінансів та опишіть їх структуру. Які функції вони виконують в економічній системі?
48. Розкрийте зміст понять бюджет, бюджетна система та структура бюджетної системи. Опишіть структуру бюджету країни та вкажіть джерела формування його доходної частини.
49. Розкрийте сутність податків, опишіть їх види та функції.
50. Опишіть структуру видатків державного бюджету.
51. Визначте сутність, структуру та функції банків. Опишіть функції та задачі Національного банку країни.
52. Розкрийте значення небанківських фінансових установ.
53. Доведіть об’єктивність формування світового господарства та охарактеризуйте його основні етапи розвитку.
54. Розкрийте структуру сучасного світового господарства.
55. Розкрийте закономірності функціонування світового господарства.
56. Опишіть види і форми інтеграційних об’єднань.
57. Визначте місце України в світовому господарстві, її експортний потенціал.
58. Визначте напрями інтеграційних зв’язків України. Опишіть механізм міжнародного співробітництва.
59. Розкрийте сутність глобальних проблем, причини їх виникнення та економічний зміст.
60. Визначте причини загострення глобальних проблем. Визначте основні шляхи розв’язання глобальних проблем.

Перелік задач до контролю знань з вивченої дисципліни

1. Уявіть, що Ви експерт з економічних питань. Правління ВАТ „Паляниця” надало Вам наступну інформацію про свою діяльність.

ВАТ „Паляниця” нараховує 4 цехи, кожний з яких може випікати 600 буханок хлібу або 1400 булочок. В цьому місяці пекарня виготовляє 1200 буханок хлібу та 1500 булочок.

Попит споживачів на цю продукцію зростає, тому правління планує в наступному місяці випікати 1200 буханок хлібу та 2800 булочок, а ще через місяць – 1400 буханок хлібу та 3000 булочок.

Чи можливо здійснити плани ВАТ „Паляниця”? Обґрунтуйте висновок розрахунками та графіками.

2. Мінова вартість одного кілограма цементу складає 5 л бензину. Як зміниться пропорція обміну, якщо:

- а) вартість цементу підвищиться на 20%;
- б) продуктивність праці у виробництві бензину збільшиться на 40%;
- в) у липні місяці попит на бензин зростає в 1,5 рази?

3. Сума цін проданих товарів - 1000 од.; сума цін товарів, проданих у кредит - 200 од.; сума платежів, за якими наступив термін сплати - 300 "од.; сума платежів, що взаємно

- погашаються, - 140 од.; середнє число оборотів грошової одиниці. - 3. Визначте кількість грошей, необхідних для обігу.
4. Покупна ціна устаткування - 1,5 млн. грн.; термін його служби - 10 років. Підрахуйте величину зносу устаткування за рік, норму амортизації і розміри амортизаційного фонду на початок сьомого року експлуатації устаткування.
5. Авансований капітал складає 800 грош. од., оборотний капітал -200 грош. од., час його обороту - 4 місяці, основний капітал служить 5 років. Визначте загальний оборот капіталу за рік.
6. У промисловості Японії в 1960 році норма додаткової вартості складала 300%, робочий тиждень - 50,2 години, у 1996 році ці показники склали відповідно 600% і 40 годин. Який час протягом тижня робітник працював на капіталіста? На скільки відсотків скоротився необхідний робочий час?
7. Нехай постійний капітал складає 200 одиниць, знов створена вартість - 150 одиниць, перемінний капітал - 50 одиниць. Підрахуйте:
- вартість товару;
 - додаткову вартість;
 - норму додаткової вартості.
8. Є три ділянки землі, однакові за площею, але різні за родючістю. При однакових витратах капіталу в 100 грошових одиниць ці ділянки дають зерна в центнерах: 1-а - 5ц, 2-а -7 ц, 3-я - 10 ц. Середній прибуток на капітал дорівнює 20 одиниць. Визначте диференціальну земельну ренту I по родючості.
9. На капітал в 1,2млн. дол. фермер – орендар отримав 15% прибутку. Визначте розмір ренти власника землі, якщо додаткова вартість, що створена найманими працівниками складає 300 тис. дол.
10. Земельний власник одержує щорічно 20 000 дол. ренти. Банк сплачує вкладникам 4% річних. Як зміниться ціна землі, якщо рента зросте в півтора рази, а банківський відсоток складе 2%, 7% річних?

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1 Основна та додаткова література

Основна:

1. Мочерний С.В. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. С.В. Мочерного.- К.: Видавничий центр "Академія", 2006.- 464 с.
2. Мочерний С.В. Основи економічних знань: Підручник / С.В. Мочерний – К.: Видавничий центр "Академія", 2003.- 312 с.
3. Ніколенко Ю.В. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. Ю.В. Ніколенка в 2 кн. – К.: Вища шк.-1998, 475 с.
4. Базылев Н.И. Экономическая теория: Учебник для вузов. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 672с.
5. Башнянин Г.І., Шевчук Е.С. Політична економія: Навч.посіб. – 4-те вид., переробл. і виправлене – Львів: «Магнолія плюс», 2006. – 308с.
6. Білецька Л.В. Економічна теорія: навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. – К.: ЦУЛ, 2009. – 688с.
7. Уразов А.У. Основи економічної теорії : Навч. посіб. – ун-т МАУП. 2-ге вид., спир. – К., 2007. – 328с.
8. Економічна теорія : Підручник. / М.Х. Корецький. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 256с.
9. Економічна теорія : Навч. посіб. / В.А. Предборський. – К.: Кондор, 2007. – 492с.
10. Економічна теорія : Підручник / За ред. В.М. Тарасевича – Київ, Центр навчальної літератури, 2006. – 784с.
11. Климко Г.Н., Нестеренко В.Н. Основи економічної теорії. – К., 1994.
12. Пруссова Л.Г. Основы рыночной экономики. – К., 1993.
13. Економіка України та шляхи її подальшого реформування / Матеріали Всеукраїнської наради економістів 14-15 вересня 1995р. – К., 1996.
14. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономической теории: Учеб. пособие. – М., 2000.
15. Основы экономической теории / Под ред. Камаева В.Д. – М., 1998.
16. Політекономія та економічна теорія / Башнянін Г.І. – К., 2000.

Додаткова:

1. Борисов Е.С. Основы экономической теории : Учебник. – 2-е изд. – М.: Высш. шк. – 2002. – 240с.
2. Бутук О.І. Економічна теорія : тренінг-курс. – К.: Знання, 2007. – 291с.
3. Вступ до економічної теорії : Підручник / З.А. Ватаманюк. – 3-е вид., допов. – Л.: «Новий Світ-2000», 2006. – 504с.
4. Добрынин А.И. Общая экономическая теория : Учебное пособие: С.Пб.;М.; 2002. – 288с.
5. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономической теории : Учеб.пособие. – М.: Рыбари, 2000. – 479с.
6. Зазимко А.З. Політична економія : Структурно-логічний навч. посіб. – Вид. 2-ге. – К.: КНЕУ, 2006. – 358с.
7. Иохин В.Я. Экономическая теория : Учеб. для вузов. – Моск. гос. ун-т коммерции. – М.: Экономист, 2004. – 261с.
8. Колесов Н.Д. Экономическая теория : Учебник. – С.Пб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2002. – 580с.
9. Крупка М.І. Основи економічної теорії : Підручник. – К.: Атіка, 2001. – 344с.
10. Кураков Л.П. Курс экономической теории : Учеб. пособие. – 4-е изд., доп. и перераб. – М.: Гелиос. АРВ, 2005. – 516с.
11. Мочерний С.В. Основи економічної теорії : Підручник. – Львів «Новий Світ-2000», 2006. – 600с.

12. Муталимов М.Г. Основы экономической теории : Учеб. метод. пособие. – Минск: Интерпрессер. – 2002. – 464с.
13. Ніколенко Ю.В. Політекономія : Пудручник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 410с
14. Океанова З.К. Экономическая теория : Учебник. Изд-торг. корпорация «Дашков и К», 2003. – 596с.
15. Основи економічної теорії : Підруч. / О.О. Мамалуй; Мн-во освіти і науки України. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 480с.
16. Політична економія : Навч. посіб. / За ред. д-ра екон. наук, проф.. К.Т. Кривенка. – Вид. 2-ге – К.: КНЕУ, 2006. – 508с.
17. Харвей Д. Современная экономическая теория : Вводный курс : Учебное пособие. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 703с.
18. Економічна теорія. Політекономія : Підручник / За ред.. В.Р. Базилевича. – К.: Знання, 2006. – 631с.
19. Политэкономия (История экон. уч-й, экон. теория, мировая экон-ка): Учеб-к для вузов / Под ред. Д.В. Валового. – М., 2000. – 408 с.
20. Кредисов А.И. Маркетинг. – К., 1994.
21. Котлер Ф. Основы маркетинга. – М., 1992.
22. Ширеев Е.Ф. Общая теория денег и кредита. – М., 1995.
23. Роузфилд С. Сравнительная экономика стран мира: Культура, богатство и власть в XXI веке / Пер. с англ. – М.: РОССПЭН, 2004.- 432 с.

5.2 Методичні посібники і вказівки

1. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з дисципліни "Основи економічної теорії" для студентів спеціальностей АТР, АД, ЕНС, МО [Електронний ресурс] / укладачі: О.В. Чубучна, Л. О. Мазуркевич, К.С. Глушкою. – Електрон. Дані. - Горлівка: ДВНЗ «Дон НТУ» АДІ, 2012.